

Novosti-Izkušnje-Pobude

UPORABA CEPIVA

Cepivo proti **kozam** vsebuje živi virus, njegova prednost je v tem, da je liofilizirano (posušeno) in zato veliko dalj časa ohrani svojo antigensko moč ter je zaradi tega rok trajanja cepiva 2 leti, če se hrani na temperaturi $+40^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$.

Priprava cepiva:

Neposredno pred uporabo cepivo raztopimo tako, da s sterilno brizgo in iglo povlečemo vso količino topila iz ampule in vbrizgamo v ampulo z liofiliziranim cepivom. Pri lahmem tresenju se cepivo hitro raztopi. Raztopljeno cepivo je uporabno 12 ur, kasneje je neuporabno in ga zavržemo.

Cepimo s sterilno dvorogo iglo — iglo z dvema konicama (bifurcated needle).

2. Živo stabilizirano poliomielititis cepivo — Koprowski.

Prednost tega cepiva je v tem, da so atenuirani poliovirusi vzgojeni in razmnoženi na kulturi tkiva iz humanih diploidnih celic in zato cepivo ni kontaminirano z morebitnimi opičjimi virusi.

Cepivo moramo hraniti na temperaturi od $+2^{\circ}\text{C}$ do $+4^{\circ}\text{C}$, ne sme pa zmrzniti, ker tako cepivo ni več uporabno. Na sobni temperaturi ni obstojno dalj kot 7 dni.

Bazično cepljenje in revakcinacijo opravimo s polivalentnim cepivom (tip 1+2+3). Za bazično cepljenje injiciramo peroralno trikrat po 0,1 ml v presledkih po 6 tednov. Revakciniramo eno leto po popolnem cepljenju z dozo 0,1 ml peroralno.

Optimalni čas cepljenja so spomladanski in zimski meseci, ker je razširjenost enterovirusov med ljudmi po dosedanjih izkušnjah v teh mesecih najmanjša in tako ne pride do interference z drugimi enterovirusi. Vakcinalni soji virusov se v črevesni sluznici lahko naselijo in razmnožijo samo takrat, če se v njej ne razmnožujejo še drugi črevesni virusi. Zaradi interference, ki je tudi možna med različnimi tipi vakcinalnih sojev, cepimo s presledkom najmanj 6 tednov (42 dni) med posameznimi dozami cepiva. V tem času je skoraj v 100 % končano razmnoževanje in izločanje prejetega vakcinalnega virusa.

3. Cepivo proti **davici** — **tetanusu** — **pertusisu** moramo hraniti na temperaturi $+4^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$ in ne sme zmrzniti, ker tako cepivo ni več uporabno.

Cepivo dajemo intramuskularno, izmenoma v lateralni zgornji glutealni kvadrant.

Za bazično cepljenje injiciramo cepivo trikrat, po 0,5 ml v presledkih po 1 mesec. Kadar cepimo hkrati (simultano) tudi proti otroški paralizi, so presledki najmanj po 6 tednov (42 dni). Najdaljši dovoljen presledek med posameznimi dozami je 3 mesece.

Revakciniramo z eno dozo 0,5 ml, eno leto po bazičnem cepljenju.

4. Cepivo proti davici — tetanusu za otroke do 7. leta starosti, če je cepljenje proti pertusisu kontraindicirano.

Cepimo intramuskularno v nadlaket v predelu spodnjega nasadišča M. deltoid.

Za bazično cepljenje dajemo dve dozi cepiva po 0,5 ml v presledku 1 meseca. Pri sočasnem cepljenju proti otroški paralizi pa v presledku po 6 tednov (42 dni).

Revakciniramo z eno dozo cepiva 0,5 ml, eno leto po popolnem cepljenju.

5. Cepivo proti davici — tetanusu za otroke nad 7 let starosti.

Pogoji za hranitev cepiva so isti kot pri cepivu do 7 let (točka 4) in tako se opravlja tudi cepljenje.

6. Cepivo proti **tetanusu**.

Cepivo hranimo na temperaturi od $+4^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$ in ne sme zmrzniti, ker tako cepivo ni več uporabno.

Cepimo intramuskularno v nadlahaht v predelu spodnjega nasadišča *M. deltoideusa*.

Za bazično cepljenje sta potrebni dve dozi cepiva po 0,5 ml v presledku enega meseca in III. doza cepiva 6—12 mesecev kasneje.

Revakciniramo eno dozo 0,5 ml, pet let po polnem cepljenju (po pravilniku Ur. list SFRJ, št. 19/75).

7. Cepivo proti **ošpicam** — liofilizirano.

Cepivo se mora hraniti pri $+4^{\circ}\text{C}$ in ga raztopimo neposredno pred uporabo. Raztopljeno cepivo se mora uporabiti v eni uri, če se hrani na temperaturi od $+4^{\circ}\text{C}$ in ga je treba po eni uri zavreči.

Ker je cepivo zelo občutljivo za spremembo v temperaturi, priporočamo osebni prevzem cepiva.

Cepljenje je enkratno, z eno dozo raztopljenega cepiva 0,5 ml subkutano v nadlahaht.

8. Liofilizirano in stabilizirano cepivo proti ošpicam uporabimo in hranimo pod enakimi pogoji kot cepivo pod točko 7.

9. Cepivo proti **rdečkam**.

Cepivo mora biti hranjeno na temperaturi pri $+4^{\circ}\text{C}$ in ga raztopimo neposredno pred uporabo. Raztopljeno cepivo se mora takoj uporabiti oziroma najkasneje v roku štirih ur, če je hranjeno pri $+4^{\circ}\text{C}$.

Cepljenje je enkratno, z eno dozo cepiva 0,5 ml subkutano v nadlahaht.

10. Cepivo proti **tetanusu** — **tifusu**.

Cepivo se mora hraniti na temperaturi pri $+4^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$ in ne sme zmrzniti, ker je tako cepivo neuporabno.

Za bazično cepljenje sta potrebni dve dozi po 0,5 ml v presledku enega meseca. Za otroke do 7. leta starosti polovična doza 0,25 ml.

Revakciniramo z eno dozo cepiva 0,5 ml eno leto po popolnem cepljenju.

11. Cepivo proti **tifusu** — suho acetonsko.

Cepivo se mora hraniti na temperaturi pri $+4^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$.

12. Cepivo proti **koleri**.

Cepivo se mora hraniti pri $+4^{\circ}\text{C}$ do $+10^{\circ}\text{C}$ in ne sme zmrzniti, ker je tako cepivo neuporabno.

Za bazično cepljenje sta potrebni dve dozi po 0,5 ml, v presledku 2—3 tednov. Za otroke do 15. leta starosti polovična doza 0,25 ml.

Revakciniramo z eno dozo cepiva 0,5 ml, 6 mesecev po popolnem cepljenju. Cepimo subkutano v nadlahaht.

13. Kombinirano cepivo proti **ošpicam**, **rdečkam** in **parotitisu** — živo liofilizirano.

Cepivo se mora hraniti na temperaturi od $+4^{\circ}\text{C}$ in ga raztopimo neposredno pred uporabo. Raztopljeno cepivo se mora takoj uporabiti oziroma najkasneje v 1 uri, če ga hranimo na temperaturi od $+3^{\circ}\text{C}$, in ga moramo po eni uri zavreči.

Cepljenje je enkratno, z eno dozo raztopljenega cepiva 0,5 ml subkutano v nadlahaht.

14. Cepivo proti **parotitisu** — živo liofilizirano.

Cepivo se mora hraniti na temperaturi od $+4^{\circ}\text{C}$ in ga raztopimo neposredno pred uporabo. Raztopljeno cepivo se mora takoj uporabiti oziroma najkasneje v roku 5 ur. Če ga hranimo na temperaturi od $+4^{\circ}\text{C}$, ga moramo po 4 urah zavreči.

Cepljenje je enkratno z eno dozo raztopljenega cepiva 0,5 ml subkutano v nadlahaht.

15. Inaktivirano cepivo proti **influenci**.

Mrtvo cepivo vsebuje inaktiviran virus influence tistega tipa, ki bo predvidoma povzročil epidemijo v tekoči sezoni.

Mrtvo cepivo je namenjeno predvsem bolnikom z akutno tuberkulozo, s kroničnimi pljučnimi in kardiovaskularnimi boleznimi, diabetikom, bolnikom z nefritisom, hipertnikom, starim nad 60 let in nosečnicam.

16. Atenuirano cepivo proti influenci.

Živo cepivo vsebuje atenuiran (oslabljen) virus influence tistega tipa, ki bo predvidoma povzročil epidemijo v tekoči sezoni.

Živo cepivo je namenjeno predvsem odraslim osebam, mladini in otrokom od 7. leta starosti dalje.

»Zdrav. varstvo« št. 12 — 1977

ZDRAVSTVENI OBZORNIK IMA UNIVERZALNO DECIMALNO KLASIFIKACIJO

Z letošnjim letom ima tudi Zdravstveni obzornik označbo univerzalne decimalne klasifikacije (UDK).

Danes si ne moremo misliti raziskovalnega dela in znanstvenega napredka brez dobro organizirane informacijske službe, ki lahko hitro in uspešno posreduje najnovejše izsledke iz vsega sveta, hkrati pa združuje strokovnjake in raziskovalce v mednarodno raziskovalno dejavnost in v mednarodno delitev dela. Objavljeni izsledki so namreč najlaže in najhitreje dostopni s pomočjo enotnega »jezika«.

Decimalna klasifikacija je, kot pravi ime — klasifikacija, kar pomeni zaporedje pojmov, ki so razvrščeni po stvarni povezanosti; decimalna se imenuje zato, ker uporablja za svojo zgradbo desetinsko delitev; univerzalna pa je v dvojnem pomenu: prvič obsega celotno področje človekovega znanja, drugič pa njeni členi sestavljajo organsko celoto in so v takih medsebojnih odnosih, da se po potrebi lahko vzajemno povezujejo.

Celotno človeško znanje se deli na 10 glavnih skupin, ki so označene s števili 0 do 9. Vsako glavno skupino razdelimo na 10 skupin drugega reda, če dodamo še eno številko itd. Tako lahko razčlenimo vsak pojem do podrobnosti. Čim ožji je pojem, tem daljši je njegov decimalni vrstilec. Seveda pa ni nujno, da se vsak pojem deli na deset podrejenih pojmov, vendar jih je po potrebi lahko tudi več ali manj.

Prednosti mednarodno veljavne UDK so danes splošno priznane. Hitra razširitev njene uporabe po vsem svetu dokazuje njeno praktičnost, predvsem v knjižnicah, pri bibliografiji, dokumentaciji in v arhivih.

UDK je za Zdravstveni obzornik — poleg povzetkov strokovnih člankov v angleškem jeziku (od leta 1977 dalje) — druga pomembna pridobitev za naš prispevek k mednarodni povezavi in sodelovanju na področju nege bolnika in dela strokovnih društev zdravstvenih delavcev. Pripravlja jo mag. dr. E. Klemenčič z Inštituta za biomedicinsko informatiko medicinske fakultete, za kar se ji lepo zahvaljujemo.

Uredništvo ZO